

CENTRUM
PROTIDROGOVÉ
PREVENCE
A TERAPIE, o.p.s.

Průvodce

PROGRAMY PRO TŘÍDY A JEJICH PEDAGOGY

Kontakt

P-centrum, CPPT, o. p. s.
Plachého 6, 301 00 Plzeň
telefon: 377 220 325
mobil: 731 183 394
email: prevence@cppt.cz
www.cppt.cz
www.kotva.cppt.cz

Osobně se vám můžeme věnovat po předchozím objednání. Pokud byste se nedovolali, pošlete prosím SMS, e-mail nebo zanechte vzkaz na záznamníku, kontaktujeme vás pro sjednání termínu.

Obsah

PROGRAM VŠEOBECNÉ PRIMÁRNÍ PREVENCE	4
Základní informace.....	4
Co je cílem programu?	5
Jak program probíhá?.....	5
Jak je zapojen učitel?.....	6
Co obnáší součinnost školy?.....	7
Jak vypadá naše práce?	8
Jaká má program omezení?	8
Koho informovat?.....	9
TEMATICKÉ OKRUHY A TÉMATA PROGRAMU.....	10
1. stupeň ZŠ.....	10
2. stupeň ZŠ a SŠ.....	12
PROGRAM SELEKTIVNÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE	14
Základní informace.....	14
Co je cílem programu?	15
V jaké situaci se na nás můžete obrátit?	15
Ve kterých konkrétních situacích se na nás pedagogové obracejí?	15
Jak program probíhá?.....	17
Co se osvědčuje pro účinnost programu?.....	18
Jaká má program omezení?	19
P-centrum, CPPT, o. p. s.....	21

PROGRAM VŠEOBECNÉ PRIMÁRNÍ PREVENCE

Základní informace

Jedná se o preventivní program, který je určen **běžným** třídním kolektivům, **bez rozdělování na méně či více rizikové**. Obsahová náplň programu by měla doplňovat realizaci Minimálního preventivního programu školy, školního vzdělávacího programu a preventivní strategii školy. Propojení programu s výukou a dalšími preventivními aktivitami školy umožní, aby bylo preventivní působení účinné a soustavné.

- Cílem programu je prevence rizikového chování a podpora životních dovedností žáků a současně podpora učitelů v práci s třídním kolektivem.
- Program je určen žákům a učitelům 1. a 2. stupně základních škol a odpovídajícím ročníkům víceletých gymnázií, středních škol a učilišť.
- Program je realizován v průběhu jednoho školního roku.
- Program se skládá minimálně ze tří až čtyř setkání. V rámci jednoho setkání se uskuteční 1-2 vyučovací hodiny (na 1. stupni ZŠ), 2-3 vyučovací hodiny (na 2. stupni ZŠ a SŠ) práce s třídním kolektivem a dvě (na 1. stupni ZŠ jedna) 45 minutové konzultace pro učitele před a po práci se třídou. Součástí programu je vstupní a výstupní schůzka s třídním učitelem.
- Program je určen vždy pro jednu školní třídu a jednoho pedagoga.
- Podmínkou realizace programu je aktivní podílení se učitele na práci se třídou, její příprava a reflexe.
- Program je realizován ve škole, nebo v prostorách P-centra.
- Program je certifikován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR (14/19/1/CE).
- Program je zpoplatněn dle platného ceníku služeb Centra protidrogové prevence a terapie, o. p. s.

Co je cílem programu?

Cílem práce se třídou je, aby žáci dokázali získané dovednosti a znalosti využít dlouhodobě ve svém každodenním životě. Program není úzce zaměřen pouze na formy rizikového chování, ale zahrnuje komplexnější působení na seberozvoj žáků na úrovni komunikační i vztahové. Jeho cílem je i podpora životních dovedností u žáků. Prostřednictvím aktivit programu jsou podporovány v získávání adekvátních znalostí, vědomostí, dovedností a kompetencí v sociální a intrapsychické oblasti (schopnost čelit tlaku, rozvoj komunikačních dovedností, zlepšení sebeuvědomování, schopnost obstát v kolektivu atd.), zaměřuje se na podporu postojů směřujících ke zdravému způsobu života.

Program podporuje implementaci aktivit zaměřených na předcházení vzniku a rozvoje rizikového chování do běžné výuky tak, aby k preventivnímu působení na žáky docházelo v co nejširších souvislostech a na více úrovních.

Díky aktivnímu podílení se učitele na programu jsou zohledněna specifika daného třídního kolektivu a školního prostředí a prevence se tak stává přirozenou součástí školní práce. Učitel má možnost si díky intenzivní spolupráci s lektorem osvojit zásady efektivního preventivního působení a podpořit tak své profesní kompetence v oblasti prevence rizikového chování.

Jak program probíhá?

Obsah programu reaguje na kulturní, sociální, zdravotní a vzdělávací specifika zapojené třídy a je přizpůsoben potřebám zapojeného učitele. Pro každou třídu je ve spolupráci s pedagogy zvolen okruh témat a jejich rámcová náplň, vždy je jasně stanoven cíl, kterého má být dosaženo v rámci jednotlivého bloku.

Program není primárně zaměřen diagnosticky. V případě, že lektor vyhodnotí situaci ve třídě nebo u jednotlivce jako přesahující rámec programu všeobecné prevence a zároveň ohrožující jednotlivce nebo skupinu, projedná se zapojeným učitelem možnosti další práce se třídou, případně společně vyvolají jednání s vedením školy.

Součástí programu je i nabídka dalších služeb v našem nebo jiném zařízení pro jednotlivce i skupinu a předání kontaktů pro řešení eventuálních náročných a krizových situací.

Jak je zapojen učitel?

Konzultace učitele s lektorem slouží k přípravě na práci se třídou (cíl, obsah, aktivity, formy práce, informace atd.) a následně k jejímu rozboru (naplněnost cílů, vhodnost aktivit a forem, reakce žáků, zpětná vazba lektora atd.). Podíl zapojení učitele a lektora je domlouván na konzultaci a může se na jednotlivých hodinách programu různit. Součástí konzultací je průběžné hodnocení účinnosti programu, jeho propojení s Minimálním preventivním programem školy.

Samotnému programu předchází setkání s třídním učitelem, popř. školním metodikem prevence a lektorem programu. Zde je definována spolupráce, role jednotlivých účastníků (zapojení učitele do přímé práce se třídou), cíle spolupráce a očekávání ze strany školy. Dále je konzultován obsah, téma a struktura programu, specifika zapojené třídy.

Po ukončení práce s třídním kolektivem proběhne výstupní schůzka lektora a zapojeného učitele, popř. školního metodika prevence - je vyhodnocena spolupráce a předána doporučení pro práci se třídou a závěrečná zpráva o průběhu programu.

Doporučujeme zapojit do realizace programu třídního učitele. Díky programu může být v intenzivním kontaktu se svou třídou, prohloubit vztah s žáky a dobře navázat na aktivity programu v další práci se třídou (např. při třídnických hodinách).

Co obnáší součinnost školy?

Aby program proběhl v souladu s dohodou a cíli programu, je nezbytná součinnost školy a všech zapojených učitelů.

Součinností rozumíme:

- **komunikaci s vedením školy**

Spolupráce je sjednávána se školním metodikem prevence, který předává informace o programu vedení školy.

- **informování lektora**

Příjemce služby (kontaktní nebo jiná pověřená osoba) je povinen před každým blokem informovat lektora o stavu třídy, důležitých změnách a okolnostech, které se dotýkají realizace programu (např. změna třídního učitele, změny ve složení třídního kolektivu, nemocnost, udělení výchovných opatření, významná událost dotýkající se chodu třídy).

- **dostatečný počet žáků na bloku**

Proto, aby byl program smysluplný, je nutné, aby se bloku účastnila většina žáků ze zapojené třídy. V případě nepřítomnosti většího počtu žáků (více jak polovina) informuje zástupce školy lektora a je sjednán jiný termín bloku. V případě nepředvídané nepřítomnosti žáků je možné zrušit termín v den jeho konání.

- **vhodné prostorové zázemí**

Třída/prostor, kde program probíhá, umožňuje vytvoření komunitního kruhu, ve třídě se nepohybují osoby nezapojené do programu.

Na celou dobu konzultace je zajištěna volná místo/třída, kde může učitel s lektorem nerušeně pracovat.

- **zájem o průběh programu**

Vedení školy umožní zapojenému učiteli účastnit se všech bloků programu, konzultací a vstupní a výstupní schůzky. Bez těch není možné program realizovat.

Jak vypadá naše práce?

Program je interaktivní, předpokládá aktivní zapojení účastníků, z větší části je veden formou komunitního kruhu. Cíleně využíváme skupinových procesů a dynamiky. Prostředkem k naplnění cíle je diskuse, zpětná vazba, sdílení ve skupině, verbální sdělení, neverbální, výtvarné a aktivizační techniky, práce s modelovými situacemi atp. Aktivní účast, iniciativa a spontánní výměna názorů zvyšují pravděpodobnost úspěšnosti preventivního programu.

Metody práce přizpůsobujeme věku účastníků, jejich schopnostem a možnostem, dané situaci. V metodice programu nevyužíváme prostředků, které se výzkumy v dané oblasti ukázaly jako neúčinné – jednostranné a zjednodušující informace (např. zdůrazňující pouze negativní účinky drog), odstrašování, zakazování, moralizování, přehánění následků rizikového chování mohou být škodlivé jak pro účastníka programu, tak pro důvěryhodnost samotného programu u dané cílové skupiny.

Jaká má program omezení?

Program pro běžné třídní kolektivy je aktivitou všeobecné primární prevence, jedná se o univerzální, „plošné“ působení.

Programem není možné ovlivnit:

- Situaci ve třídě, ve které je identifikována zvýšená míra rizikových faktorů (třída s narušenými vztahy a normami, s žáky užívajícími návykové látky, nerespektující pravidla atp.).
- Rodinné prostředí jeho účastníků (např. nespolupracující rodiče konkrétního žáka).
- Individuální obtíže jeho účastníků (např. kázeň konkrétního žáka - v tomto případě je vhodná služba individuálního a rodinného poradenství).
- Situaci ve třídě, kde je podezření na šikanu, nebo se vyskytují jiné komunikační a vztahové obtíže (např. časté hádky mezi žáky, ponižování, ubližování, vyčleňování spolužáka).

Pokud je ve třídě přítomno výše uvedené, je třeba se zaměřit přímo na odstranění či zmírnění konkrétního rizikového faktoru, zmírnění či zastavení další progrese konkrétního projevu rizikového chování. V takovém případě

nabízíme **Program selektivní prevence a metodickou podporu učiteli** v řešení situace ve třídě.

Program nelze realizovat:

- Se třídou, která není cílovou skupinou služby (třída MŠ; třída, kde je podezření na šikanu; třída, kde jsou projevy rasismu apod.).
- V případě, že zapojený pedagog nebo škola odmítají aktivní spolupráci a principy spolupráce s P-centrem.

Žádoucí změny nelze realizovat bez aktivního zapojení osob, jež je požadují a jichž se týkají. Opakované nedodržování sjednaných podmínek spolupráce, které vylučuje prospěšnost zapojení do programu, může být důvodem pro ukončení spolupráce.

- V případě rozporu přání zájemce o službu s principy služby, etickým kodexem pracovníka či platnou legislativou (např.: klient žádá osobní či citlivé údaje o jiném klientovi či pracovníkovi).
- V prostorách P-centra, pokud jsou ve třídě žáci s omezením hybnosti na elektrickém vozíku (prostory P-centra nejsou bezbariérové, bezmotorový vozík je možné vynést).

Koho informovat?

Doporučujeme rodiče nově zapojených žáků seznámit s programem a jeho obsahem. Nabízíme možnost prezentovat program rodičům na třídním aktivu.

O zapojení do programu informuje žáky škola.

TEMATICKÉ OKRUHY A TÉMATA PROGRAMU

V souladu s potřebami třídy a Minimálním preventivním programem školy je volen tematický okruh, kterému se bude program věnovat. Obsahem vstupní schůzky s lektorem programu bude výběr konkrétních témat.
Osvědčuje se, když se sami žáci podílí na výběru témat programu.

1. stupeň ZŠ

❖ ŽÁDNÝ MUŽ PŘES PALUBU – všímáme si všech členů posádky

Cílem okruhu je nácvik všímavosti ke spolužákům, ochoty přizpůsobit se, umění ustoupit, schopnosti tolerovat a respektovat druhé.

Témata:

- Respekt
- Všímavost
- Bezpečí
- Tolerance
- Přijetí jinakosti
- Práce s odlišnými schopnostmi a potřebami

❖ TÁHNEME ZA JEDEN PROVAZ – chceme se domluvit

Cílem okruhu je uvědomění si vlastní role ve skupině, praktický nácvik asertivního dialogu, utváření zdravých komunikačních strategií.

Témata:

- Nácvik jemnějších komunikačních dovedností
- Schopnost slyšet názor druhého
- Domlouvání se
- Spolupráce
- Schopnost přizpůsobit se
- Role ve skupině, jejich různorodost a potřebnost

❖ DRŽ KORMIDLO – bezpečně a zdravě online

Cílem okruhu je uvědomění si pozitiv, nebezpečí a dopadů virtuálních prostředků na běžný život a vztahy.

Témata:

- Internet
- Virtuální hry
- Reálný X virtuální svět
- Bezpečný pohyb ve virtuálním světě
- Nelátková závislost, netolismus
- Bezpečné sdílení informací, komunikace ve virtuálním světě (Facebook a další sociální sítě)
- Virtuální realita a volný čas
- Vztahy se spolužáky v kyberprostoru

❖ OCEÁN EMOCÍ – všímáme si a poznáváme svoje pocity

Cílem okruhu je věnovat se existenci emocí a jejich významu v našem životě.

Témata:

- Význam emocí v životě
- Změny a projevy emocí
- Pozornost vůči vlastním pocitům
- Práce s emocemi a jejich zvládání
- Porozumění individuálnímu prožívání
- Sebepoškozování

❖ MOŘSKÁ NEMOC – učíme se zodpovědnému rozhodování

Cílem okruhu je podpora zdravého životního stylu s důrazem na adiktologickou problematiku (především na látkové závislosti).

Témata:

- Závislost
- Látková X nelátková závislost
- Přirozená X patologická závislost
- Energetické nápoje, cukr
- Alkohol, nikotin, THC...
- Příčiny užívání návykových látek

2. stupeň ZŠ a SŠ

❖ JÁ A LIDÉ KOLEM MĚ

Témata se zaměřují na rozvoj sociálních a intrapsychických dovedností, prevenci rizikových zdravotních návyků a interpersonálního agresivního chování (především šikany).

Témata:

- Hodnoty
- Mezilidské vztahy
- Dovednosti sebeovlivnění
- Důvěra a sebedůvěra
- Vztahy ve třídě
- Vztahy se spolužáky v kyberprostoru
- Třídní pravidla
- Bezpečné klima ve třídě

❖ JÁ A SPOLEČNOST

Témata jsou zaměřena na rozvoj kompetencí a dovedností v sociální oblasti s důrazem na komunikační dovednosti a dovednosti rozhodování. Důraz je kladen na praktické osvojení dovedností a podporu v utváření asertivních a zdravých komunikačních strategií.

Témata:

- Jak řešit konflikt
- Tolerance
- Manipulace
- Asertivní jednání
- Předsudky a stereotypy
- Diskriminace
- Xenofobie
- Rasismus
- Extremismus
- Virtuální komunikace

❖ JÁ A ZODPOVĚDNÉ ROZHODOVÁNÍ

Okruh témat se zaměřuje na podporu zdravého životního stylu s důrazem na adiktologickou problematiku (užívání návykových látek, nelátkové závislostní chování) a podporu utváření postojů směřující k zodpovědnému rozhodování o vlastním životě. Téma závislosti je nahlíženo v kontextu biopsychosociálního modelu.

Témata:

- Zdraví
- Zdravý životní styl
- Volný čas
- Postoj k drogám
- Příčiny užívání drog, příčiny závislosti
- Látková a nelátková závislost
- Legální a nelegální drogy
- Legislativa a drogová problematika
- Gambling
- Netolismus
- Nebezpečná hnutí a skupiny
- Společenské aspekty závislosti, systém péče o uživatele drog

❖ JÁ A TY

Cílem okruhu je umožnit otevřenou diskuzi na téma týkající se partnerství, sexuality a ochrany reprodukčního zdraví. Seznámit se s možnými zdroji informací k této problematice, případně uvést na pravou míru dezinformace.

Témata:

- Partnerské vztahy, sexualita a intimita
- Antikoncepce
- Reprodukční zdraví
- Sex, mýty o sexualitě
- Sex a internet
- Sexuálně přenosné choroby
- Sexuálně rizikové chování
- Sexualita a legislativa

PROGRAM SELEKTIVNÍ PRIMÁRNÍ PREVENCE

Základní informace

Jedná se o program, který je určen třídním kolektivům, jež **čelí změně vnějších podmínek**, nebo takovým, jež **potřebují větší podporu** kvůli sociálnímu či zdravotnímu znevýhodnění. Dále pro ty kolektivy, kde pedagogové zjistili **přítomnost rizikového chování**, nebo se dá takové chování předpokládat.

- Program je bezplatný.
- Program je kontinuální (realizovaný formou několika na sebe navazujících setkání).
- Podstatou programu je interaktivita (předpokládá se aktivní zapojení žáků a jejich pedagogů).
- Program je určen vždy pro jednu školní třídu a jednoho pedagoga.
- Program je určen žákům a učitelům 1. a 2. stupně základních škol a odpovídajícím ročníkům víceletých gymnázií, středních škol a učilišť.
- Program se skládá minimálně ze tří až čtyř setkání. V rámci jednoho setkání se uskuteční dvě vyučovací hodiny práce s třídním kolektivem a dvě 45 minutové konzultace pro učitele před a po práci se třídou. Součástí programu je vstupní a výstupní schůzka s třídním učitelem.
- Program je realizován ve škole, nebo v prostorách P-centra.
- Program je certifikován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR (14/19/2/CE).

Co je cílem programu?

Cílem je zmapování klimatu třídy a/nebo předcházení, zmírnění či odstranění konkrétních obtíží třídy zejména v souvislosti s rizikovým chováním a/nebo podpora dobrého fungování kolektivu a jeho členů. Program je obecně zaměřen na posílení pozitivního klimatu ve třídě, zkvalitnění spolupráce, zvýšení tolerance mezi žáky, rozvoj dovedností užitečných pro řešení problémových situací a konfliktů.

V jaké situaci se na nás můžete obrátit?

Program je určen zejména pro takové třídy, kde je větší pravděpodobnost problémů v komunikaci mezi žáky i s pedagogy, popř. zvýšený počet žáků se specifickými potřebami, se sníženou odolností vůči manipulaci. Dále pro takové třídní kolektivy, ve kterých se vyskytly potíže ve vztazích mezi žáky, je přítomno urážení, ztížená komunikace mezi žáky a pedagogem, případně záškoláctví, užívání návykových látek, gambling, netolismus apod.

Jak vypadá naše práce?

Cíleně využíváme skupinových procesů a dynamiky. Prostředkem k naplnění cíle je diskuse, zpětná vazba, sdílení ve skupině, verbální sdělení, neverbální, výtvarné a aktivizační techniky, práce s modelovými situacemi atp. Metody práce přizpůsobujeme účastníkům programu - jejich věku, schopnostem a možnostem, případným komunikačním omezením, dané situaci.

Vztahy ve třídě mapujeme ke zjištění úrovně koheze a emoční atmosféry ve třídě. Při mapování využíváme pozorování, metody standardizované i nestandardizované sociometrie. Zmapování situace ve třídě bez následné práce s ní neslouží k řešení problémů třídy, pouze k vyjasnění či zpřesnění pohledu na situaci. Na mapování můžeme navázat další práci se třídou nebo pomoci další práci naplánovat, metodicky vás podpořit.

Ve kterých konkrétních situacích se na nás pedagogové obracejí?

„Od září bude ze stávajících dvou pátých tříd jedna šestá. Chci žákům pomoci zvládnout takovou změnu co nejsnáze... .“

„Rád(a) bych pomohl(a) žákům, kterým se změní třídní učitel(ka)... .“

„Zdá se mi, že děti v mé třídě došly do věku, kdy by pro ně bylo užitečné získat ucelené informace o návykových látkách, závislostech ve všech jejich formách. V naší lokalitě je tohle téma obzvláště aktuální... “

„Mám ve třídě děti se specifickými potřebami, rád(a) bych posílil(a) schopnost žáků tolerovat ostatní členy skupiny, snáz komunikovat i přes různé postoje, neubližovat si... .“

„Třída se má rozrůst o žáka se specifickými vzdělávacími potřebami, mám obavy, jak jej spolužáci přijmou, rád(a) bych se inspiroval(a) a poradil(a) o možnostech práce s dětmi... .“

„Některí naši žáci se pohybují v rizikovém prostředí a doma nemají dost podpory... “

„Žáci v mé třídě se ponižují, ubližují si. Chci s nimi začít systematicky pracovat na odstranění takového chování... “

„Některí naši žáci experimentují s návykovými látkami, rád(a) bych, aby dostali ucelené informace o rizicích, uvítám tipy, jak téma dostat do výuky napříč vyučovacími předměty... “

„V mé třídě jsou žáci, kteří nadužívají nová média, tráví příliš mnoho času na internetu, sociálních sítích, hraním PC her... Rád(a) bych s nimi pracoval(a) na tématu závislosti... “

„Mám ve třídě žáky, kteří se chovají sexuálně rizikově... Potřebuji konzultaci a tipy pro práci s nimi na tomto tématu... “

„Dostal(a) jsem třídu po odchodu kolegyně. Chci pomoc rozkrýt vztahy ve třídě, abych mohl(a) jako třídní se třídou efektivně pracovat.“

„Klima v naší třídě se zhoršilo, chci tomu porozumět, potřebuji vhled někoho zvenčí...“

Jak program probíhá?

1. Nejprve **se setkají lektori programu se zástupcem školy** (třídním učitelem, školním metodikem prevence, popř. vedením školy). Na této schůzce jsou vzájemně **vyjasňovány: cíle, podmínky spolupráce, možnosti služby**. Pedagog popíše situaci ve třídě a konkrétní očekávané změny; pracovníci předají informace nezbytné pro zdarný průběh služby; v případě shody je dojednána spolupráce, formulována konkrétní zakázka.
2. **Škola informuje rodiče** o zapojení žáků do programu.
3. Následuje samotná práce s třídním kolektivem a zainteresovaným pedagogem. Ta zahrnuje minimálně **3 setkání** (rozsah min. 90 - 135 minut/1 setkání). Pedagog (zpravidla třídní učitel) se aktivně účastní každého setkání. Jako užitečné se ukazují konzultace ohledně přípravy a průběhu programu mezi lektorem a pedagogem. Konzultace jsou zpravidla realizovány před a po programu.
4. V případě **mapování klimatu** probíhají obvykle **2 setkání** se třídou. Na prvním setkání (zpravidla v rozsahu 1-2 vyučovacích hodin) vyplní žáci dotazníky a zapojí se do připravených aktivit. Součástí může být pozorování v běžné výuce v domluveném rozsahu. Na druhém setkání seznámí lektori žáky s výstupy mapování (po domluvě může provést pedagog).
5. Po ukončení programu s třídním kolektivem probíhá **závěrečná hodnotící schůzka (výstupní konzultace)** se zainteresovanými pedagogy. Zde je zhodnocena spolupráce, naplnění cílů, jsou předána doporučení pro další práci se třídou (písemně ve výstupní zprávě o realizaci).
6. V případě mapování proběhne **schůzka s pedagogem k předání výstupů** před předáním výstupů žákům.
7. Program probíhá dle domluvy ve škole či v prostorách P-centra. Jednotlivých setkání se účastní **třídní učitel** (popř. zainteresovaný pedagog). Ten je **po celou dobu přítomen a aktivně se zapojuje** (míra zapojení vychází z domluvy s lektorem).

Co se osvědčuje pro účinnost programu?

- Čím konkrétněji se vám v úvodu podaří popsat požadovanou změnu, tím je spolupráce efektivnější.
- Čím intenzivnější je spolupráce mezi vámi a lektory, tím lépe se daří naplnit stanovené cíle (komunikace o aktuálním dění, konkrétních projevech rizikového chování, změnách ve třídě a nad nově vzniklými situacemi, které mají nebo mohou mít vliv na vztahy a chování žáků ve třídě – např. nový žák, aktuální spory mezi žáky, porušení školního řádu).
- Čím více se vám daří být v programu aktivní, sdělovat žákům vaše postřehy, nápady, zpětné vazby, tím více posilujete důležitost práce na změně, tím transparentnější je pro žáky celý proces i vy sami.
- Čím lépe jsou žáci předem seznámeni s programem a jeho možným přínosem, tím více pak může růst jejich ochota k zapojení se do této změny.
- Čím více rozumíte tomu, co se děje (ve třídě na programu i mimo něj), tím lépe vám bude v roli učitele a tím větší oporu budete své třídě. Proto se nebojte zeptat.
- Čím trvalejší změny chcete ve vztazích a klimatu dosáhnout, tím více prostoru (nejde jen o čas) je třeba věnovat práci se třídou i po skončení programu.
- Čím více se daří udržet pozornost u práce na změně (není rušena organizačními záležitostmi, omluvenkami,...), tím intenzivnější je kontakt mezi účastníky i s tématem.

Aby program proběhl v souladu s dohodou a cíli programu, je nezbytná součinnost školy a všech zapojených učitelů.

Součinností rozumíme:

- **komunikace s vedením školy**

Spolupráce je sjednávána se školním metodikem prevence, popř. zástupcem vedení školy.

- **informování lektora**

Příjemce služby (kontaktní nebo jiná pověřená osoba) je povinen před každým setkáním se třídou informovat lektora o stavu třídy, důležitých

změnách a okolnostech, které se dotýkají realizace programu (např. změna třídního učitele, zdravotní, psychické, sociální specifika žáků a kolektivu, změny ve složení třídního kolektivu).

- **dostatečný počet žáků na bloku**

Proto, aby byl program smysluplný, je nutné, aby se bloku účastnila většina žáků ze zapojené třídy. V případě nepřítomnosti většího počtu žáků (více jak třetina) informuje zástupce školy lektora. Společně zváží smysluplnost programu pouze pro část třídy, může být sjednán i jiný termín bloku. V případě nepředvídané nepřítomnosti žáků je možné zrušit termín v den jeho konání.

- **vhodné prostorové zázemí**

Třída/prostor, kde program probíhá, umožňuje vytvoření komunitního kruhu, ve třídě se nepohybují osoby nezapojené do programu. Na celou dobu konzultace je zajištěna volná místo/třída, kde může učitel s lektorem nerušeně pracovat.

- **zájem o průběh programu**

Vedení školy umožní zapojenému učiteli účastnit se všech bloků programu, konzultací, vstupní a výstupní schůzky. Bez těch není možné program realizovat.

Jaká má program omezení?

Programy neumožňují:

- ovlivnit rodinné prostředí jeho účastníků (např. nespolupracující rodiče konkrétního žáka);
- vyřešit individuální obtíže jeho účastníků (např. kázeň konkrétního žáka, pokud má být program orientován na spolupráci mezi žáky);
- situaci ve třídě, kde je podezření na šikanu, není možné ovlivnit pouze programem, programu musí předcházet prošetření a vyřešení situace, udělení výchovných opatření;
- vyřešit obtíže v komunikaci a spolupráci s nepřítomnými pedagogy;
- vyřešit ty problémové situace a jevy, které nejsou předem popsány
- zajistit trvalou „bezproblémovost“ třídy;
- samotné mapování klimatu třídy neřeší obtíže, slouží jako podklad pro efektivní naplánování další práce se třídou.

Program nelze realizovat:

- Se třídou, která není cílovou skupinou služby (třída, kde není vyřešená šikana; třída, kde jsou projevy rasismu, třída MŠ apod.).
- V případě, že zapojený pedagog nebo škola odmítají aktivní spolupráci a principy spolupráce s P-centrem.

Žádoucí změny nelze realizovat bez aktivního zapojení osob, které je požadují a jichž se týkají. Opakované nedodržování sjednaných podmínek spolupráce, jež vylučuje prospěšnost zapojení do programu, může být důvodem pro ukončení spolupráce.

- V případě rozporu přání zájemce o službu s principy služby, etickým kodexem pracovníka či platnou legislativou (např.: klient žádá osobní či citlivé údaje o jiném klientovi či pracovníkovi).
- V prostorách P-centra, pokud jsou ve třídě žáci s omezením hybnosti na elektrickém vozíku (prostory P-centra nejsou bezbariérové, bezmotorový vozík je možné vynést).

Na webu www.cppt.cz/nase-zarizeni/p-centrum ke stažení dokumenty:

- **Práva klientů P-centra a účastníků preventivních a vzdělávacích akcí**
- **Pravidla pro podání a vyřízení stížností**
- **Průvodce programy**

Aktuální **ceník služeb** k nalezení na odkazu: www.cppt.cz/cenik/p-centrum

P-centrum, CPPT, o. p. s.

Poslání

Chceme předcházet vzniku, popř. rozvoji rizikového chování, jako je užívání návykových látek a sociální selhávání v oblasti závislostí, vrstevnických a dalších vztahů. Našimi aktivitami pomáháme dětem i dospělým připravit se a zvládat náročné životní situace spojené s obdobím dospívání. Vedeme mladé lidi k zodpovědnému rozhodování.

Okruh osob, kterým poskytujeme služby

- třídní kolektivy základních a středních škol bez dalších rozlišovacích kritérií;
- třídní kolektivy zvýšeně ohrožené rizikovým chováním a jeho důsledky;
- děti, dospívající a mladí dospělí ohrožení rizikovým chováním a jeho důsledky;
- pedagogové, pedagogičtí pracovníci a další pracovníci školy;
- rodiny, osoby blízké a osoby jednající v zájmu dítěte.

Hlavní cíle našich služeb

- Předcházení vzniku a rozvoji rizikového chování u dětí, dospívajících a mladých dospělých.
- Podpora dobrého rozhodování vzhledem ke svým potřebám i možnostem.
- Podpora schopnosti zdravě prosazovat své zájmy a potřeby v rámci rodiny, školy, vrstevnické skupiny a širší komunity.
- Společné hledání zdrojů k řešení obtížných situací a posilování silných stránek dětí, mladých lidí, rodin a pedagogů.
- Posilování kompetencí pedagogů v primární prevenci.

Principy služeb

- **Odbornost** - služby zajišťují pracovníci se vzděláním v oboru a pod odbornou supervizí.
- **Zapojení a spolupráce** - pravděpodobnost úspěšnosti služby či realizaci žádoucích změn podmiňuje aktivní zapojení a spolupráce všech zúčastněných.

- **Respekt** - pracovníci P-centra respektují potřeby, zájmy, postoje, hodnotový systém i kulturní východiska klientů služeb.
- **Informovanost** - příjemci služeb mají právo být informováni o všech možnostech i limitech služeb a případných důsledcích svých rozhodnutí.
- **Partnerství** - pracovník není expertem na život a potřeby příjemců služeb, tím jsou oni sami. Pracovníkova expertnost spočívá v jeho odborné výbavě umožňující orientaci v problematice, konstruktivní vedení rozhovoru, podporu při hledání možností a zvládání náročných životních situací.
- **Bezpečí** - služby garantují osobní bezpečí všech příjemců služeb a ochranu osobních a citlivých údajů s ohledem na platnou legislativu.
- **Rovný přístup** - příjemci služeb mají právo na rovný přístup při poskytování služeb bez ohledu na své osobní, sociální a kulturní charakteristiky.

Služby P-centra

Služby jsou certifikované a akreditované dle standardů MŠMT. Není-li uvedeno jinak, jsou služby poskytovány zdarma. Ceny zpoplatněných služeb se odvíjí od platného ceníku P-centra.

SLUŽBY PRO ŠKOLY A PEDAGOGY

1. **Vzdělávání pedagogů** – www.kotva.cz
2. **Programy pro třídy a jejich učitele**
 - Program všeobecné primární prevence: pro běžné třídní kolektivy, bez rozdělování na méně či více rizikové.
 - Programy selektivní primární prevence: pro kolektivy, které se nacházejí v rizikové situaci nebo se rizikově chovají.
 - Metodická podpora pedagoga: podpora pedagoga formou konzultací, jednorázová nebo systematická podpora pedagoga v efektivním preventivním působení a budování bezpečného klimatu, pomoc při řešení konkrétní obtíže ve třídě.

SLUŽBY PRO DĚTI, MLADÉ LIDI A JEJICH BLÍZKÉ

Individuální a rodinné poradenství a terapie: pro ostatní děti, mladé lidi ohrožené vznikem a rozvojem rizikového chování či rizikovou situací.